మాన్‌సూన్ స్పీడ్

"పుంతలో ముసిలమ్మ" అంటే సర్వసాధారణంగా అందరికీ అర్థమైపోతుంది మైలురాయి అని "మాన్‌సూన్‌స్పీడ్" అంటే ఎంతమందికి అర్థమైందో? "ఋతుపవనవేగం" అని దాని అర్థం. దానినే "పొడుపుకథల" భాషలో గుర్తించాలీఅంటే ఏమనాలో నాకు తెలియకుండావుంది ఈ వ్యాసం ముగించేలోగా ఏదైనా కొత్త సంగతి తట్టగలదేమో చూతాం!

"ఆవారం అంతా నాలో స్పీడ్ కాంగ్రెసుస్పీడ్" అని వెనక ఒక వ్యాసం ముగించాను. అప్పుడు చూచిన మహానగరం కలకత్తా! అలాంటివారమే నేను గడపిన మరొక వారమూ, నేను చూచిన మరొక మహానగరమూ కలవు ఆ వారము 19-10-1945 మొదలు 25-10-1945 వఱకు గల ఆరున్నొక్క పూరారోజుల వారమూను ఆనగరము మదరాసు - దక్షిణ - మహారాష్ట్ర ఇనుపదారికి. ఆదిమూలమైన మదరాసునగరము. నగరవర్ణనంకంటె నగరప్రవేశవర్ణనం ఇప్పట్లో ఇతివృత్తమునకు సత్తువ ఇచ్చేని ఆంధ్రుడైనవాడు మదరాసునగరం అంటే చెవి కోసుకుంటాడు. నేను ప్రవేశించిన ఆరాత్రి మదరాసు పట్నంమీద ఆకాశాన్ని అతి నిర్మలంగా చూడగలుగుతూ పట్నంయొక్క పొడి పాశి త్రోడ్డంట టకటకా జట్కామీద పోగలిగానూ అన్న సంగతి తలుచుకుంటే ఇప్పటికికూడా వింత వినోదం ముప్పిరిగొనిపోతూవుంటాయి. ఆ రాత్రి 'పెయిరీ' ప్రకారంమాస్తే కనవచ్చేది 18-10-1945 రాత్రి 10 గంటలు. ఆకాశాన్ని చూస్తే చుక్కలూ చూడచక్కనైన శరత్కాల ప్రప్రథమ ద్వాదశీ తరుణచంద్రబింబమూను!

కాని 17-10-1945 సాయంకాలం రాజమహేంద్రవరంలో ఇంటివద్ద నేను మంచి చేసుకు, మెయిలు అందుకుందామనే దృష్టిని రిక్షాలో కూర్చున్నప్పటి సంగతి! చలిగాలి ప్రారంభించింది. అప్పటికప్పుడే చినుకులు పడుతున్నాయి ఆకాశంఅంతా మహాట్టహాసంగా మేఘావృతమై వలాహకాదులు విచ్చలవిడి విహరిస్తూ వున్నంత విహ్వలత్వం వెల్లడిగావిసూవుంది. "వెళ్ళనా మానా?" అని ఒక లిప్త ఊగిసలాడి, రిక్షావాణ్ణి "నిలు నిలు లాగకు" అని ఆపి, మళ్ళీ "లాగు" అని ముదలయిచ్చి బయలుదేఱాను. "ఉత్తరాలు తడియకుండా తీసుకుపోయే మెయిలుబండి మీద మనం మాత్రం తడియకుండా పోలేమా?" అని పెద్ద నిబ్బరము తోచింది.—ఇంతకూ మదరాసుకు రాజమండ్రీకి దూరం 361 మైలు మాత్రమే! "ఒక్కరాత్రి కన్నుమూసుకుంటే తెల్లారేసరికి మదరాసు!" అనిపించింది. మఱిన్ని "రాజమండ్రీకి—మదరాసుకు మధ్యను తెల్లారని రాత్రి అంటూ వుంటుందా?" అని అనిపించింది.

చెమ్మగానున్న రోడ్డంట రిక్షా లాగబడుతూన్నకొద్దీ, తరపచిత్తడి అయినకొద్దీ, నా మనస్సులో అదేమిటో "పెసిమిసమ్"కు బదులు "ఆప్టిమిసమ్" రేకెత్తసాగింది. "గర్జలా ఉఱుముతోంది బాబూ" అని రిక్షావాడంటే "ఈ అమనివ్వరా!" అంటూ ఉఱక వేసినట్టు సాగించాను రిక్షాను రాజమహేంద్రవరం పెద్ద స్టేషనుదాకాను పకాలానికి, అనగా మెయిలు వేళకు అన్నమాట.

దారిలో ఏ విఘ్నమైన విలయ వైపరీత్యము గాని, అకాలమృత్యువు గాని రాలేదు! కాని స్టేషన్ భవనంలో దిగి ఇటూ అటూ తిలకించేలో కూలీవాడు "బాబూ! మెయిలుకా?" అన్నాడు. "ఏం?" అన్నాను. "ఇంకా ప్యాసెంజరే రాంది, మెయిలూను ఏం చెప్పను బాబూ! కూకుంటే వెయిటింగు రూములో కూకోండి!" అన్నాడు. గడియారం వంక చూచాను. మెయిలు రావలసిన 'టయ'మయింది... ఆకాశం పిడుగడ్డట్టు మెఱిసింది. కూలివాని వంక నేను గ్రుడ్లుఱిమాను. వాడు తిన్నగా సామాను వెయిటింగ్ రూములో జాగ్రత్త పెట్టి "తమరు ఇక్కడ దయసేయండి! నే కనుక్కొస్తాను. తమ రొక్కరే నేటి ప్రయాణీకులు ఈ స్టేషనునుండి వెళ్ళేవారు. బాబులుకు వానా వఱదా అటంకాలు లేవు లాగుంది" అన్నాడు. కూలీవాండ్లలో కొందఱు కొందఱు అతి వాగుడుగాండ్లుంటారు. అలాంటివాళ్ళల్లో వీడొకడు అని అనుకొని వాణ్ణి సామాను చూస్తూవుండమని నేనే తిన్నగా స్టేషనుమాస్టరుగారి దగ్గఱకు వెళ్ళిపోయాను

స్టేషన్‌మాస్టరు, దీపాల నాగన్నను "వెలిగించరా హరికేన్ లాంతరు. కరెంటు పోయినట్టుంది" అని అంటున్నాడు. టెలిఫోను కొమ్ము ఎత్తి "హల్లో" అని ద్వారపూడి పిలుస్తున్నాడు. అటునుంచి జవాబు లేదు. "మెయిలు ముందా? ప్యాసెంజరు ముందా?" అని అన్నాను, నిరాశాపూరితుడై అతగాడుంటే. "ఆ సంగతే కనుక్కుందామని పిలిస్తే పలకడం లేదు ఓక స్టేషనూ. వాల్తేరునుంచి కడియందాకా ఒకే రొద ఒకే గాలీ విసురుతూన్నట్టుంది" అన్నాడు. అంటే "తూర్పు గాలా?" అన్నాను. "ఏ దిక్కూ కనబడ్డం లేదు నాకిప్పుడు" అన్నాడు అతగాడు. మఱీ వొంగి వొంగి, ఇద్దఱం కలిసి సన్న చిరుకుగుండా లైనుమ్మటి చూచేం! లైను బాగానే వుంది బొమ్మూర్రు మెట్టదాకా! "ఒహుశా ప్యాసెంజరే ముందొచ్చేటట్టుంది" అని అంటూ తన గదిలో గణ గణ శబ్దమైతే స్టేషనుమాస్టరు పరుగెత్తేడు. మరినాలో విత

శ్రీ కవికొండల వెంకటరావు

తిప్పుంపు, "ప్యాసెంజరు పోతేనో?" అని "ఎక్స్‌ప్రెస్ బండిలో ఎక్కి కూర్చుంటారేమో" [illegible]. ఎంత వాన కురిసినా ఎంత గాలి వీచినా, ఇంటికంటే సురక్షితం అన్నట్లు [illegible] రైలే [illegible] నుకున్నాను. [illegible] వెళ్ళిపోతే ఎక్కడికైనా [illegible] చేరకపోతామా? అని తలపోశాను. [illegible], ఎంత గాలి వీచినా ఎగరదు అని నా ధీమా!

బహుమతి రు. 500

(గవర్నమెంటు రిజిష్టర్డు)

తెల్ల వెంట్రుకలను పోగొట్టును

రంగులనుచూచి మోసపోవద్దు అది తాత్కాలికము. మా సువాసనగల "మహా మోహిని హేర్ ఆయిల్" అనేక వనమూలికలతో ఆయుర్వేద పద్ధతిలో తయారై 60 సం॥ వయస్సువరకు వెంట్రుకలను నల్లగావుంచును ఇదిగాక మెదడుకు బలమిచ్చును "ఉన్మాదము, తలనొప్పి" వగైరా జబ్బులరాకుండును 'జ్ఞాపకశక్తి'ని కంటిచూపును వృద్ధిచేయును కొద్దిగా నెరసివుంటే ఒక సీసా రూ 2-8-0 3 సీసాలు రూ 9-0-0 సగము నెరసివుంటే, ఒకసీసా రూ 5-0-0 3 సీసాలు రూ 12/- పూర్తిగ నెరసివుంటే ఒక సీసా రూ 7/- 3 సీసాలు రూ 18/- ఇవి ఏమి చేయుటలేదని నిరూపించిన రూ 500/-

INDRA LABORATORIES,
P. O Raj Dhanwar (H Bagh)

వైబ్రో

గర్భాశయ రోగనివారిణి

సర్వ గర్భాశయ వ్యాధులను పూర్తిగా పోగొట్టి, సంతానమును కలుగజేయుటలో మా వైబ్రో [illegible] ఘనత వహించినది. అన్ని షాపులలో దొరకును.

రు 2-8-0

కృష్ణా లేబరేటరీ

★ బెజవాడ ★

ఎప్పుడు రెక్క వాలిందో, ఎప్పుడు ప్యాసెంజరు వచ్చిందో, ఎప్పుడు టిక్కెట్టు నేను కొన్నానో, అంతా ఒక్క అరగంటలో జరిగింది. ప్యాసెంజరు ఎక్కగలిగాను, అది ఆగినవెంటనే అట్టే తడియకుండా, పెట్టెపెట్టి తీసుకుంటూ ముమ్మరంగా మెత్తగా ఒక కంపార్టుమెంటు కలిపిస్తే "అదిరో! పరుపుల పెట్టె" అని ఖాళీని కేకేస్తూ.—ఖాళీని పొమ్మన్నాను [illegible] చెప్పి లేచ్చేసి. చిక్కగా ఒక్కణ్ణే కూర్చున్నాను. తూర్పువైపు ఆ అరకు తలుపులు వేసేసి ఉన్నాయి. జల్లు, జడి, చలి, అప్పటిమట్టుకు అనిపించలేదు. కాని "మెయిలు ఏన్ని తొక్కొయ్యదా?" అనే సమస్య కాళ్లా వేళ్లా సంకలవేసి, మనస్సును ఊగిసలాడించింది కొంతసేపు.—అంతలో ఎంజిను కూసింది. గంట మోగింది. పచ్చలాంతరు గార్డు చూపాడు. కూర్చున్న బండి కుదుపిచ్చింది. "అనుకున్నంతా రాదా అసలు! దాన్నెక్కడమే మంచిపని చేశాను" అని అనిపించింది. కునుకుకోసం బిచాణా విప్పాను, మరి చేసే పని లేక! కిటికీలన్నీ తలుపులన్నీ మూసేశాను.

అయితే కడసారి వీడ్కోలు అదే కావచ్చునేమో అని అనుకుంటూ, రాజమహేంద్రవరం కేసి ఒకసారి మాతామని పడమటివైపు కిటికీ ఓక్క ఓక్క ఎత్తేను. రయ్యని పడమటిగాలి తిరిగి అదే జల్లు! అదే జల్లు! రైలు గోదావరి స్టేషనులో నిలిచిపోయింది. నేను తలుపులన్నీ తిరగ వేసుకు బండిలో కూర్చున్నాను "వంతెన మీద బండి నడువదేమో? నడిస్తే ఆ గాలికి పడిపోతుందేమో? క్రింద గోదావరి ఎంత లోతుందో?" ఇవి నాలో నేను వేసికొన్న ప్రశ్నలు అపాద్దు! వేసికొన్న పక్క మీద పొడి జాగా చూసుకుని, ఒక్కణ్ణే ప్రక్కకు ఒరిగి కూర్చున్నట్టు ముణిచి పెట్టుకు, ముక్కున కొనయూపిరి పెట్టుకున్నవాడిలా కిక్కురు మనకుండా కూర్చున్నాను. తపస్సు దేన్నిగురించి చేదామన్నా నాకు ఏమీ కనిపించలేదు. దేవుడే లేడనిపించింది. వంతెన ఎక్కేముందు తగిలే 'ఆర్చి' మీద వుంది ఇంజన్. ఆర్చి క్రింద రోడ్డు 'జి.టి. ఆర్' అనగా గ్రాండుట్రంకురోడ్డు. తెనుగులో చెప్పాలిసి వస్తే రామేశ్వరంనుండి కలకత్తా మీదుగా కాశీ తీసుకుపోయే మహారస్తా. గ్రాండ్‌ట్రంకు ఎక్స్‌ప్రెస్ పొయ్యే రైలుపట్టాల దారి దగ్గర గాని దక్షిణాదికి ఉత్తరాదికి గ్రాండ్‌ట్రంకురోడ్డు ఎలాచూచినా చుట్టే. అది హిందూదేశం మీద మధ్యగా పోదు. కోస్తా అమ్మటే పోయి, కలకత్తాదగ్గర పడమటకు మళ్లుతుంది. బహుశా ఆపోవడం పోవడం అది "కటకం" దాకా పోతుందనుకుంటాను. అక్కడ తూర్పువైపు మళ్ళితే బహుశా "చిటకం" దాకా పోవచ్చు. వంగదేశంలో చిటకం, పాంచాలంలో "అటకం", మరి కటకం అసలు విస్తారమైన వుంది బరంపురానికి—కలకత్తాకు మధ్య మహానదిమీద. ఇదంతా నీ ముక్కుదరా అంటే "ఆసావాదిత్యో(బ్రహ్మ)" అని చూపిన తీరే అని అనుకోకండి పాఠకులు. ఒంటరిగా కూర్చున్న నాయందు ఆకాశాను [illegible]మయాన్ని పద్మాలుగ భువనాలయొక్క రహదారి మార్గాలు కనిపించినప్పుడు భారత వర్షంలోని ఈ మహారస్తాను ఏలా విస్మరించాలను?— ఉన్న దున్నట్టు మీ ముందుంచాను. కాని రైలుమాత్రం ఒక అంగుళం కదలలేదు. గంట కొట్టినా ఈల వేసినా, [illegible] మార్చినా, ఎదర రెక్క వాల్చినా ఎన్ని చేసినా తుదకు ఇంజన్ [illegible] గింజుకున్నా ఎదరగాలి తీవ్రతకు ఆగి నిలుచుండిపోయింది. తలుపు తీసినా తలుపు వేసినా ఒక్కలాగుంది చీకటి!

అంతకంటే ఎక్కడి మేఘం అక్కడ [illegible] ఒక్కరై తళతళ [illegible] ఒడిగా వర్షింప దొడగింది. నా గుండెల్లో రాయి పడింది. రాయిపడింది అంటే ఉత్త రాయికాదు. అంకెలతో వున్నరాయి. ఆ అంకె ఏమనుకున్నారు! 361 [illegible] అవి ఒకటి. అది గ్రాండ్ ట్రంకు రోడ్డు అక్కడ పాతిక మైలురాయి. మద్రాసు అక్కడకు అన్ని మైళ్లుందని చూపిస్తుంది ఆరాయివచ్చి నా గుండెల్లో అమాంతం [illegible] పడినట్టయింది. ఎలా లేచివచ్చి పడింది అని అడక్కండి పాఠకులు. గంటకు 100, 150 మైళ్ళ వేగాన్ని విసరిన [illegible] ఏది లేచి వచ్చి ఎక్కడ పడదు?

మర్నాడు రాత్రి పదిగంటలకు మదరాసులో నేను దిగిన అనంతరం కూడా నా మనస్సులో నిలిచి "ఆ రాయి ఇంకా అక్కడ రోడ్డు మీద వుంటూ మైళ్లు సూచిస్తుందా? లేక అనంతాకాశంలో లీనమైపోతూ మదరాసు రాజమహేంద్రవరం మధ్యనున్న దూరాన్ని హరించివేసి వుంటుందా?" అనే విచింతనమే! నమ్మండి! ఋతుపవనానికి అంత వేగం వుంది అదే నేను ఈ వ్యాసంకు మకుటంగా పేరు పెట్టిన "మాన్‌సూన్ స్పీడ్" అన్నా! 361 మదరాసు అని సూచించే గ్రాండ్ ట్రంక్ రోడ్డు మైలురాయి గాలి కెగిరి నా గుండెల్లో పడడమే "మాన్‌సూన్ స్పీడ్!"

పైని వ్రాసిన నా అనుభవం అంతా ప్రత్యక్షకృత్యం! సత్యం! నిత్యం! కాని

కాలమానం తిరుగుతూనే వుంది. దాని గుండెల్లో ఏ రాయీ పడ్డట్టు లేదు. తెల్లవారి 7 గంటలకు నేను తలుపులు తెరిచి చూస్తేంలో చిన గంజాం స్టేషన్ కనిపించింది. బతుకు జీవుడా! ఈ గాకా కొట్టుకొచ్చాము అన్నాను గట్టిగా ఒక్కసారి.

ఆ దాకా నన్నెఱుగని ప్రక్క అరలోని తోడి ప్రయాణీకుడు తటాల్న లేచి "ఏం దాకా వచ్చాం?" అన్నాడు. "చిన్న గంజాం దాకాను" అన్నాను. అతడి మణికట్టు గడియారంలో ఉదయం ఏడైనా ఆకాశం ఇంకా బూడిద రంగుగానే వుంది సద్యః సూర్యోదయం అవుతూ వున్నట్టు అనిపించింది. గాలి చినుకు ఇంకా గడబిడగానే వుంది. జేలుగు తోకొకటి స్టేషన్ అవల ఆరుబయట ఊగిసలాడుతూ వుంది శివ మెత్తినదానిలా! కనిపించే ఒక కట్టడము యొక్క గోడ వొకటి నాని నాని అప్పుడే కూలిపోయింది. అయినప్పటికీ ఎంజిన కదిలింది ఏలాగైనా మదరాసు చేరి తీరాలని! మెయిలెక్కడో మా ప్యాసెంజర్ను తప్పుకు వెళ్ళిపోయిందన్నారు. మెయిలు ముందు వెళ్ళడం మంచిదే పైలట్‌బండిలా పని చేస్తుంది అన్నాను దాని తరువాత ఇది వెళ్ళడమే సేఫ్ అన్నాను. తెల్లవారక కబుర్లైన్నా చెప్పొచ్చు చూడండి బిత్రగుంట ఆ ప్రాంతానికి వెళ్ళేసరికి మేఘాలు విచ్చిపోయి పరుగెడుతూన్నట్టు కావపడింది. పరుగెడుతూన్నవి మేఘాలా సూర్యుడా? అనే సందేహం కూడా వేసింది—మరి మధ్యాహ్నానికి కావలి గూడూరు చేరాం—అక్కడితో ఆ తుపానుభీభత్సం అంతమైనట్టుంది. బండికి కొంచెం వేగం పట్టింది. క్రమక్రమంగా బేసిన్ బ్రిడ్జి చేరే సరికి అసలు వానే కురిసినట్టు లేదు సంధ్యారాగం గడచి చక్కని చుక్కలు పొడగట్టసాగాయి; మదరాసు చేరేలో శరత్కాల ప్రప్రథమ ద్వాదశీ తరుణచంద్రుడూ నేనూను! 18-10-1945 రాత్రి పది గంటలైంది. ఆ సంగతి తొల్తనే పాఠకుల చెవిలో ఊదేశాను గా.

మఱింకా అనుకున్నాను. "అమ్మయ్యా! తెనుగుజిల్లాలనే శనిగ్రహం వదలిపోయింది. మదరాసులో పడ్డానురా!" అని, అనుకుంటూ సువిశాల శుభ్రమైన ఆకాశాన్ని మదరాసుమీద చూచేను. హాంట్ రోడ్డు మాంచి మదమెక్కిన ఏనుగులా కనిపించింది. దానిమీద టకటకా మా జట్కా గుర్రం పోతూవుంటే ఎలావుంది? "విస్కీ వైట్‌హార్స్"లాగుంది.

కాని మర్నాడు తెలుసుకుంటే మేము వచ్చిన రైలే నాటి ఆఖరురైలనీ, మరి ఎక్కడిరైళ్లు అక్కడే బంద్ అయిపోయాయని పుకారు. ఇంకా లోతుగా పూడిస్తే తేలింది —"ఎమ్. ఎస్. ఎమ్. ఆర్ వాల్తేరు నుండి గూడూరుదాకా అన్నీ గండ్లేనని— మనుష్యులు తిరుగపోయేందుకు వీల్లేదని—" ఇంకా వింటే వెల్లడికావచ్చిన సంగతి— "తుపాను చెలరేగిన పొడుగుతా చెట్లు అన్నీ కూలిపోయాయి అని—పక్షు లెన్నో చచ్చిపోయాయి అని; పశువులన్నీ విహతమైనాయి అని,—పంటలన్నీ వినాశమైనాయి అని—

ఇఖ పుంతలో ముసలమ్మలను గురించిన వృత్తాంతం అడిగేదేమిటి అని అనుకున్నాను. రోడ్లకురోడ్లు గండిపడిపోయాక రోడ్ల పొడుగుమాపే మైలు రాళ్లుంటాయా అని అనిపించింది అయితే ఎంతసేపూ, మనస్సులో మదరాసుకు—రాజమండ్రికి మధ్యను వున్న మైలురాళ్ళే జ్ఞాపకం వచ్చేవి. అవి ఎన్ని అని అనుకొన్నప్పుడల్లా నెల ముప్పై రోజులు లెక్కిస్తే 12 నెలల ఏడాదికి సరిపోయే 360 రాళ్లుగా తోచి పైనొకటి మిగుల్తూ వచ్చేది ఆ ఒక్కరాయి 17-10-1945 రేయి నాగుండెల్లో పడ్డ 361 నెంబరుగల మైలురాయిగా వచ్చేది.

అది ముసిలమ్మల్లో ముసిలమ్మల్లా తోచేది. 'మాన్‌సూన్‌స్పీడ్"కు ఎగిరివచ్చి నా గుండెల్లో నిలిచివుండే ఈ మదరాసు దాకా నన్ను వెంటాడించిఅని అనిపించేది. తెనుగుజిల్లాల-పు-పురాతనపు రాయిగా-పునాది రాయిగా తట్టేది ఆ ముసిలమ్మ కాలంచేసినా అనగా దాన్ని మనం ఎఱచిపోయి నట్టాయినా రాజమండ్రికీ మదరాసుకు మధ్య దూరమే లేదు. కాలమే లేదు. ఆ రెండూ రేపప్పుడు మదరాసే రాజమండ్రీ రాజమండ్రీనే మదరాసు.

ఈ దృష్ట్యా ఒక వారం వారం మదరాసు రాజమండ్రి అన్నట్టు తిరిగేశాను. 19-10-45 తేదీని రేడియోస్టేషనులో నాగీతికలు ప్రసారం చేశాను. 20-10-45 న అడ్యార్ ఆవలకంటూలాటిస్ బ్రిడ్జిరోడ్డే వెళ్లా 21-10-45 న మైలపూర్‌లో కొత్త రకం బస్సు ఎక్కాను. 22-10-45 జార్జిటౌన్ హడావిడిని తిరిగాను. 23-10-45 న రాయపేటలో నిలిచాను 24-10-45 న విజ్ఞాన సమితి వీక్షించాను. 25-10-45 న పరసువాకం చేరాను. అక్కడనుంచి ఆ రాత్రికి సెంట్రల్. మర్నాడుదయం రాజమండ్రి. మొత్తం రు 35/లు ఖర్చించాను. ఆ రు 35/లులోను రు 24/లు రాను పోను ఇంటర్ టిక్కెట్టు ఛార్జీకే.

రాజమండ్రీలో టిక్కెట్టు ఇస్తూ అంకె చూస్తినిగదా! దూరం 361 మైళ్లు. పుంతలో ముసిలమ్మమీద అంకె 361. తుపాను చెలరేగినా చెరనిదీ అంకె వొక్కటే అని అనుకొన్నాను. కాని మదరాసులో ఆవారం నన్ను విసుగులేని త్రిప్పట త్రిప్పింది ఏఅంకె? ఏరాయి? అంకెలేని మగరాయి! దానికోసమే నేనాదాకా తఱుముకొచ్చిన "మాన్‌సూన్‌స్పీడ్" అని అనిపించింది. ★

ఒక గంటలో యౌవ్వనము

కామ స్తంభన

ధాతుపుష్టి, సంసారసుఖము విచ్చుటలో సాటిలేనిది. నిరాశచెందిన వృద్ధులయందు శక్తి, ఉత్సాహము ఇచ్చును రు 2.8.0

మదన మంజరి ఫార్మసీ

184, నైనా అజాయరోడ్డు, మద్రాసు
బెజవాడ-శ్రీనివాస మెడికల్ హార్స్ పార్కు రోడ్డు, రాజమండ్రి—ఈశ్వరరావ్ & కో. మెయిన్ రోడ్డు, నెల్లూరు: ఆర్యన్ ఫార్మసీ

నారసింహ లేహ్యము

బంగారు చేర్చబడినది. మేహము, నిశ్శక్తి, నిస్సత్తువ శుక్లనష్టమును హరించి బలమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని కలిగించు వరప్రసాదము—

20 తు॥ డబ్బి రు. 3-4-0 పోస్టేజి 12 అ.
పి. సి ఏ. & కంపెని "ఆయుర్వేదసమాజం"
పెరిదేపి-నెల్లూరు జిల్లా.

ఇంగ్లీషు విద్యాబోధిని

ఒకరి సహాయ మక్కరలేకయే ఆంగ్ల భాషను తేలికగ నేర్చుకొనుటకు వీలుగ వ్రాయబడినది. 30 దినములలో మంచి భాషాజ్ఞానమును నేర్వవచ్చును. వెల 1-0-0

ఆధునిక కామశాస్త్రము

స్త్రీ పురుషులకు సంబంధించిన అనేక రహస్య విషయములు, పాశ్చాత్యుల పద్ధతులు మున్నగునవి విపులీకరింపబడినవి. వెల 2-0-0. పోష్టుఖర్చు వేరు.

ఈశ్వరి & కో

పోస్టుబాక్సు 139 - మద్రాసు